

Economiestudie en financiële crisis

Toen ik begin jaren tachtig economie studeerde, was er een grote economische crisis. Ongekende werkloosheid en grote onzekerheid of wij onze economie concurrerend konden krijgen. Het doemdenken vertaalde zich in allerlei voorstellen om via arbeidstijdverkorting de rampspoed 'eerlijk' te verdelen. Volledige werkgelegenheid werd gezien als een illusie. Hoe moest het verder met het land. Arie van der Zwan publiceerde zijn masterpiece 'Plaats en toekomst van de Nederlandse industrie', en een aantal verlichte geesten binnen onze eigen faculteit publiceerde het manifest 'Economie uit de klem' dat door mijn Tilburgse leermeester D.B.J. Schouten 'economie in de klem' werd gedoopt. Maar mijn keuze was makkelijk. De economie die je toen moest studeren was algemene economie: hoe de grote maatschappelijke economische problemen op te lossen? Dat ik daarnaast wat bedrijfseconomie deed, en financiering, mijn huidige leeropdracht, was min of meer toevallig. Bedrijfseconomie leek toen overigens nogal op veredeld boekhouden, wat niet echt als uitdagend kon worden gezien.

Tijden veranderen! Hier zit je dan als econoom die toevallig gespecialiseerd is in bancaire crises. Lehman Brothers in faillissement, Merrill Lynch in een noodgreep overgenomen door Bank of America en een week eerder zijn Fannie May en Freddie Mac nog min of meer genationaliseerd door de Amerikaanse overheid. En dit is al een poosje gaande. Een aantal maanden geleden hebben de Amerikaanse autoriteiten nog 29 miljard dollar geïnvesteerd in Bear Stearns om deze ordelijk te doen verdwijnen in J.P. Morgan.

En dat is dan Amerika. Gaat het beter in Europa? U mag het zeggen. Ik ben bang van niet...

Maar als U dit leest is dit mogelijk weer helemaal achterhaald. De financiële crisis heeft ons in haar greep en we weten zeker niet wat het volgende is dat ons te wachten staat. Een ding is zeker, het financieel systeem is niet bepaald stabiel en er zal iets moeten gebeuren. We hebben weer (!) geleerd dat de financiële sector te belangrijk is om aan zichzelf over te laten. Het maatschappelijke belang ervan is gewoon te groot. Voor economiestudenten maakt dit het leven interessant. Wat is er nu mooier dan iets studeren wat actueel is. En niet al-

Als U aan de slag gaat, een waarschuwing. Bescheidenheid en relativering zijn belangrijk. Dit betekent ook dat een historisch perspectief geen overbodige luxe is. We weten niet wat de toekomst brengt en bij een economische wetenschap, die geen natuurkrachten als wetmatigheden kent, ontbreekt vastigheid. Lessen trekken uit het verleden voor het voorspellen van de toekomst is daarmee van groot belang. Maar terugblikken op het verleden is niet gebruikelijk in de hedendaagse beoefening van de economische wetenschap. De moderne econoom ziet hooguit de laatste jaargangen van de vooraanstaande economische tijdschriften. Mijn eigen vakgebied is alles wat met de financiering van ondernemingen en de werking van financiële markten van doen heeft. En de financiële

Het gevaar is dat de 'moderne' econoom van vandaag lessen trekt uit het heden

leen actueel, de financiële crisis vraagt om fundamentele analyses om tot oplossingen te komen. En dit is geen oppervlakkig probleem. Het financiële systeem is zo ongrijpbaar geworden dat de inrichting en structuur ervan zwaar ter discussie staan. Voor iedereen die nu economie studeert is de keuze dus eenvoudig. U doet natuurlijk financiering, of financiële economie, daar is immers het grote maatschappelijke vraagstuk van de komende tijd.

crisis natuurlijk. Dit vakgebied heeft sterk aan belang gewonnen. Maar kijken we ooit naar het verleden? Zelden. Het gevaar is verre van denkbeeldig, namelijk dat de 'moderne' econoom van vandaag lessen trekt uit het heden en daar eeuwigheids-waarde aan toekent. Alsof de mensheid eeuwen heeft stilgestaan en de econoom van vandaag de waarheid in pacht heeft. Is het dan verrassend dat wij ons momenteel van crisis naar crisis slepen?